

Lausunto / Karkkilan kaupungin metsäsuunnitelmaluonnos

236/10.03.01.05/2020

Ympäristölautakunta 17.12.2020 § 72

Esittelijä: ympäristöpäällikkö Pirjo Siik

Valmistelija / lisätietojen antaja: ympäristöpäällikkö Pirjo Siik ja vastaava rakennustarkastaja Petri Iivari, sähköposti etunimi.sukunimi@karkkila.fi

Mhy Päijät-Häme/Tiina Mansikkamäki on laatinut luonnoksen Karkkilan kaupungin uudeksi metsäsuunnitelmaksi vuosille 2020-2029. Karkkilan Kaupunkikehityksen toimiala pyytää ympäristölautakunnan lausuntoa laaditusta metsäsuunnitelmaluonnoksesta 18.12.2020 mennessä.

Metsäsuunnitelma kattaa pääasiassa asemakaavan ulkopuolelle sijoittuvat kaupungin omistamat metsä- ja muut luontoalueet, joiden pinta-ala on yhteensä 490 hehtaaria. Granbackan ja Kuusimäen tiloille (76,7 ha, metsämaata) on laadittu oma suunnitelmansa. Muut alueet sisältyvät pääsuunnitelmaan, jonka tiloista metsämaata on 353 ha ja kitu- ja joutomaata 60,4 hehtaaria. Laajin yhtenäinen metsäalue on virkistyskäyttöalueena suosittu Toivikkeen alue.

Suunnitelmassa on arvokkaat luontoympäristöt (monimuotoisuus- ja erityispiirteet) lueteltu erikseen. Pääsuunnittelualueella metsälain mukaisia arvokohteita on 1,6 ha (vähäpuustoisia soita ja puro) ja luonnonsuojelulain luontotyyppiin kuuluvaa aluetta on 0,2 ha, kaikkiaan arvokkaita luontokohteita on yhteensä 107 ha. Luontokohteista laajin on pääosin vähäpuustoinen Toivikkeen suo, jolle suunnitellaan suon ennallistamista. Keskinummen alueella sijaitsee Lehmussuon isovarpuräme ja Karjaanjoen jokilaaksossa on laaja monimuotoisuuskohde. Tiloilla on lisäksi noroja, puroja ja jokia, kallioita ja vanhoja havumetsiä. Granbackan ja Kuusimäen tiloilla metsälain mukaisia arvokkaita elinympäristöjä on 3,2 ha (pienvesi- ja suoympäristöjä) ja muita arvokkaita elinympäristöjä on 5 ha (rantametsät, vanha havumetsä, kallio ja jyrkänne). Alueella sijaitsee runsaslahopuustoinen kangasmetsä, joka täyttää METSO-elinympäristön vaatimukset (0,9 ha).

Pääsuunnittelualueella kolme neljäsosaa kaupungin metsistä on varttunutta kasvatusmetsää tai sitä nuorempaa. Kymmenen vuoden päästä eli suunnitelmakauden lopussa suuri osa metsistä on uudistuskypsää. Puuston kokonaismäärästä yli puolet on mäntyä, josta miltei 60 % mäntyttukia. Metsiä on hoidettu pääasiassa tasarakenteisesti, asutuksen läheisyydessä on tehty kuusikoissa suojuspuuhakkuita. Vuosille 2020-2029 hakkuita esitetään 118 hehtaarille, mutta koska uudistuskypsiä metsiä on vähän, ovat esitetyt hakkuut enimmäkseen harvennushakkuita (59 ha, osa yläharvennuksia) tai ensiharvennuksia (37 ha). Poimintahakkuuta esitetään

11 ha:lle, suojuspuuhakkuuta 5,6 ha:lle ja avohakkuuta 2 ha:lle. Varsinaisia erirakenteisia metsiä on 13 prosenttia, ylipuustoiset taimikot mukaan lukien yhteensä 25 %. Erirakenteisilla alueilla on helppoa lähteä toteuttamaan erirakenteista metsänkasvatusta. Taimikoitten osuus metsistä on 20 %. Hakkuiden lisäksi pääsuunnitelmassa on esitetty taimikon varhaishoitoa ja taimikon hoitoa (43,6 ha), nuoren metsän hoitoa (1,9 ha) sekä ennakkoraivauksia (14 ha). Maanmuokkausta toteutettaisiin ainoastaan 2 ha avohakkuualalla.

Granbackan ja Kuusimäen tiloilla taimikoiden (>30 %) ja uudistuskypsien metsien (noin 25 %) osuus pinta-alasta on huomattavan suuri. Mänty- ja kuusitukkia on yli puolet kokonaispuumäärästä. Ehdotuksen mukaan noin 14 %:lla pinta-alasta (10,6 ha) tehtäisiin poimintahakkuuta ja noin 4 %:lla alasta (3,4 ha) toteutettaisiin pienaukkohakkuu. Ensiharvennettavia tai harvennettavia metsiä olisi yhteensä 6 ha ja taimikon hoitoa tai varhaishoitoa olisi tarpeen tehdä 24,3 ha alueella.

Esityslistan liite

- Metsäsuunnitelmaluonnos kooste (EI-JULKINEN)
- Metsäsuunnitelmaluonnos ja luonnos Granbacka-Kuusimäki (EI-JULKINEN)
- Kuviokirja ja kuviokirja Granbacka-Kuusimäki (EI-JULKINEN)

Ympäristöpäällikön ehdotus:

Ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan Karkkilan kaupungin metsäsuunnitelmaluonnoksesta 2020-2029 seuraavaa.

Laadittua metsäsuunnitelmaluonnosta varten kaupungin metsät on arvioitu ja esitetty suunnitelma metsien hakkuu- ja hoitotoimenpiteille vuoteen 2029 asti. Suunnitelma on laadittu pitkälti perinteisen metsänhoitosuunnitelman tapaan sekä hakkuu- ja hoitotoimenpiteet esitetty talousmetsien hoidon näkökulmasta. Laadittu luonnos palvelee kaupungin talousmetsien hoidon suunnittelua. Suunnitelmaa tulee kuitenkin laajentaa siten, että suunnitelmassa otetaan kantaa strategisella tasolla kaupungin metsien käyttöön ja hoitoon ja että suunnitelma huomioi esitetyissä toimenpiteissä metsien monenlaiset arvot, käytön ja merkityksen. Suunnitelman laatimisessa tulee pyrkiä monitavoitteiseen metsien ja puistojen suunnitteluun. Tällainen suunnitelma toteuttaisi parhaillaan laadittavana olevaa Kestävä Karkkila -ohjelmaa. Lautakunta myös ehdottaa, että metsäsuunnitelma toteutetaan sähköisenä versiona etenkin metsäkuviotarkastelun helpottamiseksi, erilaiset karttatarkastelut myös helpottaisivat suunnitelman luettavuutta.

Monimuotoisen metsä- ja puistosuunnitelman laatimiseksi Mhy Päijät-Hämeen suunnitelmaa tulisi täydentää seuraavilla asioilla:

- Suunnitelmaan tulee sisällyttää vähintään kaikki asemakaava-alueella sijaitsevat metsäiset alueet (kaavassa puisto- tai lähivirkistysalueita).

- Suunnitelmaan tulee liittää kaupungin strategiset linjaukset, tavoitteet ja tarpeet metsien, lähivirkistysalueiden ja puistojen käytölle ja hoidolle.
- Suunnitelmassa annetaan arvio kaupungin puistojen ja metsien merkityksestä hiilinieluna.
- Suunnitelmassa esitetään, miten kaupunkilaisten toiveet, tarpeet ja näkemykset puistoista ja kaupungin metsistä otetaan huomioon sekä miten tietoa metsien ja puistometsien käytöstä ja hoidosta jaetaan kaupunkilaisille.
- Suunnitelmasta käy ilmi, miten tavoitteiden toteutumisen onnistumista seurataan.
- Suunnitelmasta tulee käydä ilmi, miten asema- ja osayleiskaava-alueilla hakkuukohteissa on huomioitu kaavamääräykset (virkistys- ja retkeilyalueet sekä maisemallisesti tai ympäristöarvoiltaan merkittävät alueet: V, VR, MY, MM -alueet).
- Metsät ja puistot luokitellaan nyt esitettyä laajemmin tavoitteiden ja käytön mukaan (hoidetut puistot, ei-hoidetut puistoalueet ja joutomaat, kaava-alueella sijaitsevat puistometsät, taajamametsät, suojeltavat kohteet, muut luonnon monimuotoisuus kohteet, virkistyskäytössä olevat talousmetsät, talousmetsät - Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020).
- Kaikille luontoarvokohteille määritellään tavoite ja toimenpideohjeet, esim. suojelun hakeminen, ei käsittelyä, hoitotoimenpiteet, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.
- Luonto- tai virkistyskäyttöarvoja omaavien metsäkuvioiden ympäristöistä muodostetaan laajempia kokonaisuuksia, joissa niille asetetut tavoitteet ohjaavat metsien käsittelytoimenpiteitä. Tällaisia alueita olisivat mm. Maijala, Pitkälä ja muut Karjaanjoen varren metsät, Keskinummen alue, Toivikkeen suo.
- Muille kuin talousmetsille laaditaan omat talousmetsien käsittelystä poikkeavat hakkuu- ja hoito-ohjeet, jossa huomioidaan mm. hakkuutoimenpiteiden tavoite, alueen luontoarvojen säilyminen, virkistyskäyttö ja siihen liittyvät reittien viereiset alueet, suojametsät, metsälain vaatimusta leveämmät suojavyöhykkeet, hakkuutähteiden ja kantojen käsittely, lahopuun määrä, maanmuokkaus, lannoitus.

Metsäsuunnitelmaluonnoksessa esitetyistä hakkuista tai muista metsien hoitotoimenpiteistä ei pääosin ole huomautettavaa. Hakkuissa tulisi kuitenkin huomioida, että vanhimpia puita, etenkin mäntyjä, säästetään hakkuilta ja mahdollisuuksien mukaan metsien eri-ikäisrakenteisuutta säilytetään ja lisätään. Metsäkuviot, joissa metsästä vähitellen kehittyisi vanha metsä, säästetään käsittelyltä. Talousmetsien hoitoa tulisi toteuttaa siten, että tulevaisuudessakin, kun taajaman ympäristössä sijaitsevat metsät saavuttavat uudistuskypsän vaiheen, voidaan uudistaminen tehdä poimintahakkuina tai muutoin maltillisesti ja osalla kuvioista pitkittää uudistamista. Tavoitteena tulisi olla laajojen avohakkuualueiden välttäminen.

Metsäsuunnitelmaluonnoksessa Maijalan alueelle osalle kuvioista on esitetty ensiharvennusta ja harvennushakkuuta. Lautakunta ehdottaa, että Maijalan alueen metsäkuvioista (36-45) muodostetaan luonnon monimuotoisuusalue (alue, jossa hoidon tavoitteet poikkeavat talousmetsätavoitteista), jossa metsien käsittely tapahtuu sille laadittujen omien hoito-ohjeiden mukaan. Hoidon tavoitteena olisi alueen luonnon

monimuotoisuuden säilyminen ja kehittyminen. Myös muista Karjaanjoen varrella sijaitsevista metsistä tulisi muodostaa oma luonnon monimuotoisuusalue, jolla on omat metsien hoito-ohjeensa.

Käsittely:

Keskustelun kuluessa Harri Lindfors teki seuraavan muutosehdotuksen:

1. Karkkilan kaupungin metsäsuunnitelmasta otetaan pois seuraava lause: Toivikkeen luontokohteista laajin luontokohde on Toivikkeen suo, joka on aiottu ennallistaa.

Poistetun lauseen tilalle korjataan seuraava lause: Toivikkeen suo pääosa on vähäpuustoista, mutta ojituksen myötä suon reunoilla on puustoisia kohteita.

2. Ympäristöpäällikön ehdotuksesta otetaan pois seuraava lause: Luontokohteista laajin on pääosin vähäpuustoinen Toivikkeen suo, jolle suunnitellaan ennallistamista.

Poistetun lauseen tilalle korjataan seuraava lause: Luontokohteista laajin on pääosin Toivikkeen suo.

Laila Reikko teki Timo Valkkaan ja Kristiina Pihlajan kannattamana seuraavan lisäysehdoituksen:

Ympäristöpäällikön ehdotukseen lisätään seuraava teksti: Kaupungin metsä- ja luontoalueilla tehdään luontoseelvitys, jossa selvitetään alueiden eri luontotyytit tarkemmin, ja selvityksen tulokset, samoin kuin luonnonsuojeluyhdistyksen lausunnossa mainitut näkemykset huomioidaan metsäsuunnitelmassa. Samalla mahdollistuu ja helpottuu rahoituksen haku suojelu- ja hoitotoimenpiteisiin Metso- ja Helmi-ohjelmien kautta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, Harri Lindforsin ehdotusta ei kannatettu, joten ehdotus raukeaa, mikä hyväksyttiin.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Laila Reikon ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi ympäristölautakunnan hyväksyneen sen.

Harri Lindfors jätti eriävän mielipiteen merkittäväksi pöytäkirjaan.

Päätös:

Ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan Karkkilan kaupungin metsäsuunnitelmaluonnoksesta 2020-2029 seuraavaa.

Laadittua metsäsuunnitelmaluonnosta varten kaupungin metsät on arvioitu ja esitetty suunnitelma metsien hakkuu- ja hoitotoimenpiteille vuoteen 2029 asti. Suunnitelma on laadittu pitkälti perinteisen metsänhoitosuunnitelman tapaan sekä hakkuu- ja hoitotoimenpiteet esitetty talousmetsien hoidon näkökulmasta. Laadittu luonnos palvelee kaupungin talousmetsien hoidon suunnittelua. Suunnitelmaa tulee kuitenkin laajentaa siten, että suunnitelmassa otetaan kantaa strategisella tasolla kaupungin metsien käyttöön ja hoitoon ja että suunnitelma huomioi esitetyissä toimenpiteissä

metsien monenlaiset arvot, käytön ja merkityksen. Suunnitelman laatimisessa tulee pyrkiä monitavoitteiseen metsien ja puistojen suunnitteluun. Tällainen suunnitelma toteuttaisi parhaillaan laadittavana olevaa Kestävä Karkkila -ohjelmaa. Lautakunta myös ehdottaa, että metsäsuunnitelma toteutetaan sähköisenä versiona etenkin metsäkuviotarkastelun helpottamiseksi, erilaiset karttatarkastelut myös helpottaisivat suunnitelman luettavuutta.

Monimuotoisen metsä- ja puistosuunnitelman laatimiseksi Mhy Päijät-Hämeen suunnitelmaa tulisi täydentää seuraavilla asioilla:

- Suunnitelmaan tulee sisällyttää vähintään kaikki asemakaava-alueella sijaitsevat metsäiset alueet (kaavassa puisto- tai lähivirkistysalueita).
- Suunnitelmaan tulee liittää kaupungin strategiset linjaukset, tavoitteet ja tarpeet metsien, lähivirkistysalueiden ja puistojen käytölle ja hoidolle.
- Suunnitelmassa annetaan arvio kaupungin puistojen ja metsien merkityksestä hiilinieluna.
- Suunnitelmassa esitetään, miten kaupunkilaisten toiveet, tarpeet ja näkemykset puistoista ja kaupungin metsistä otetaan huomioon sekä miten tietoa metsien ja puistometsien käytöstä ja hoidosta jaetaan kaupunkilaisille.
- Suunnitelmasta käy ilmi, miten tavoitteiden toteutumisen onnistumista seurataan.
- Suunnitelmasta tulee käydä ilmi, miten asema- ja osayleiskaava-alueilla hakkuukohteissa on huomioitu kaavamääräykset (virkistys- ja retkeilyalueet sekä maisemallisesti tai ympäristöarvoiltaan merkittävät alueet: V, VR, MY, MM -alueet).
- Metsät ja puistot luokitellaan nyt esitettyä laajemmin tavoitteiden ja käytön mukaan (hoidetut puistot, ei-hoidetut puistoalueet ja joutomaat, kaava-alueella sijaitsevat puistometsät, taajamametsät, suojeltavat kohteet, muut luonnon monimuotoisuus kohteet, virkistyskäytössä olevat talousmetsät, talousmetsät - Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020).
- Kaikille luontoarvokohteille määritellään tavoite ja toimenpideohjeet, esim. suojelun hakeminen, ei käsittelyä, hoitotoimenpiteet, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.
- Luonto- tai virkistyskäyttöarvoja omaavien metsäkuvioiden ympäristöistä muodostetaan laajempia kokonaisuuksia, joissa niille asetetut tavoitteet ohjaavat metsien käsittelytoimenpiteitä. Tällaisia alueita olisivat mm. Maijala, Pitkälä ja muut Karjaanjoen varren metsät, Keskinummen alue, Toivikkeen suo.
- Muille kuin talousmetsille laaditaan omat talousmetsien käsittelystä poikkeavat hakkuu- ja hoito-ohjeet, jossa huomioidaan mm. hakkuutoimenpiteiden tavoite, alueen luontoarvojen säilyminen, virkistyskäyttö ja siihen liittyvät reittien viereiset alueet, suojametsät, metsälain vaatimusta leveämmät suojavyöhykkeet, hakkuutähteiden ja kantojen käsittely, lahopuun määrä, maanmuokkaus, lannoitus.

Metsäsuunnitelmaluonnoksessa esitetyistä hakkuista tai muista metsien hoitotoimenpiteistä ei pääosin ole huomautettavaa. Hakkuissa tulisi kuitenkin huomioida, että vanhimpia puita, etenkin mäntyjä, säästetään hakkuilta ja mahdollisuuksien mukaan metsien eri-ikäisrakenteisuutta säilytetään ja lisätään. Metsäkuviot, joissa metsästä vähitellen kehittyisi

vanha metsä, säästetään käsittelyltä. Talousmetsien hoitoa tulisi toteuttaa siten, että tulevaisuudessakin, kun taajaman ympäristössä sijaitsevat metsät saavuttavat uudistuskypsän vaiheen, voidaan uudistaminen tehdä poimintahakkuina tai muutoin maltillisesti ja osalla kuvioista pitkittää uudistamista. Tavoitteena tulisi olla laajojen avohakkuualueiden välttäminen.

Metsäsuunnitelmaluonnoksessa Maijalan alueelle osalle kuvioista on esitetty ensiharvennusta ja harvennushakkuuta. Lautakunta ehdottaa, että Maijalan alueen metsäkuvioista (36-45) muodostetaan luonnon monimuotoisuusalue (alue, jossa hoidon tavoitteet poikkeavat talousmetsätavoitteista), jossa metsien käsittely tapahtuu sille laadittujen omien hoito-ohjeiden mukaan. Hoidon tavoitteena olisi alueen luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja kehittyminen. Myös muista Karjaanjoen varrella sijaitsevista metsistä tulisi muodostaa oma luonnon monimuotoisuusalue, jolla on omat metsien hoito-ohjeensa.

Kaupungin metsä- ja luontoalueilla tehdään luontoselvitys, jossa selvitetään alueiden eri luontotyypit tarkemmin, ja selvityksen tulokset, samoin kuin luonnonsuojeluyhdistyksen lausunnossa mainitut näkemykset huomioidaan metsäsuunnitelmassa. Samalla mahdollistuu ja helpottuu rahoituksen haku suojelu- ja hoitotoimenpiteisiin Metso- ja Helmi-ohjelmien kautta.

Täytäntöönpano:

Kaupunkikehityksen toimiala